

Vedlegg til «Avtale om bruk av ledsager ved reise til og fra spesialisthelsetjenesten og ved opphold i sykehus» (Ledsageravtalen)

Retningslinjer for organisering av transport og ledsagelse av pasienter som skal innlegges ved psykiatrisk akuttpost

1. Formål/hensikt

Retningslinjene skal bidra til god kvalitet på helsetjenesten i forbindelse med transport/ledsagertjeneste av psykisk syke til øyeblikkelig hjelp innleggelse i psykiatrisk avdeling og gjøre ansvars- og oppgavefordeling kjent for alle aktuelle aktører.

2. Ansvar/myndighet

Samhandlingsavdelingen ved UNN HF har ansvar for at retningslinjene og prosedyren revideres ved behov.

3. Beskrivelse

Denne retningslinjen gjelder mellom UNN HF og kommuner i UNN HF sitt nedslagsfelt. Retningslinjen gjelder for forhold rundt transport og ledsagelse av pasienter til øyeblikkelig hjelp innleggelse i psykiatrisk avdeling ved UNN Tromsø eller ved SPHR-ene (senter for psykisk helse og rusbehandling)

Retningslinjene bygger på de dokumentene som det er henvist til under i pkt 4.

3.1. Ansvarsforhold

- a. Helse Nord RHF skal sørge for gode og verdige transportordninger for psykisk syke. Ordningene skal bidra til at bruken av tvang og bruk av politi reduseres til et minimum.
- b. UNN HF har ansvar for finansiering, organisering og koordinering av transport og ledsagelse av pasienter som skal til øyeblikkelig hjelp innleggelse for psykisk sykdom.
- c. Arbeidsgiveransvaret endres ikke ved utførelse av transportoppdrag. I tilfeller der hverken UNN HF eller kommune er ledsagers arbeidsgiver er det UNN HF som tar dette ansvaret.
- d. Under oppdraget er ledsagerpersonell forsikret i henhold til gjeldende forsikringsordninger hos arbeidsgiver med arbeidsgiveransvar.
- e. UNN HF har ansvar for å tilby kurs/opplæring i ledsagelse av psykisk syke pasienter for ledsagere og ambulanspersonell.
- f. Partene har ansvar for å informere om disse retningslinjene i sine organisasjoner. Kommunene har også ansvar for å informere fastlegene i sine kommuner.

3.2. Generelt om ledsageroppdraget

Kommunens helse- og omsorgstjeneste og UNN HF skal samarbeide og samhandle om den praktiske organiseringen av ledsagertilbudet. Se også «Ledsageravtalen».

Følgende forhold skal gjelde for ledsageroppdragene.

- Ledsageroppdrag skal utføres av helsepersonell med relevant erfaring og kompetanse.
- UNN skal arbeide aktivt med å rekruttere ledsagere og kommunen bistår med dette.
- Kommunene skal være behjelpelige med å fremskaffe navn på egnet helsepersonell som kan forespørres om å være ledsagere. Kopi av oppdaterte lister over aktuelle ledsagere skal finnes på legevakten (LV).

3.3. Det enkelte ledsageroppdraget

Henviser vurderer i samråd med pasienten og eventuelt mottakende avdeling transportalternativ og om det er nødvendig med ledsager. Følgende transportalternativer kan være aktuelle:

- Ambulansetransport
Henviser vurderer om det er behov for ledsager i tillegg til ambulansepersonellet. Henviser rekvirerer ambulanse ved henvendelse til AMK-sentralen. AMK-sentralen eller henviser henvender seg til LV-sentralen for utkallelse av ledsager dersom henviser har vurdert at ledsager er nødvendig.
- Drosjetransport
Ved behov skal pasienten ledsages av to helsepersonell. Henviser henvender seg til LV-sentralen for utkallelse av ledsagere.

Dersom pasienten vurderes å kunne utgjøre en sikkerhetsrisiko for seg selv eller andre, skal det vurderes å be om bistand fra politiet ved transport. Henviser informerer politiet om grunnlag for vurderingen og dokumenterer i journal at bistand er nødvendig. Pasienten skal som hovedregel ledsages av helsepersonell i tillegg til politiet.

Det anbefales å inngå egne avtaler med lokal politimyndighet i henhold til anbefalinger i veileder https://www.politi.no/vedlegg/lokale_vedlegg/politidirektoratet/Vedlegg_1722.pdf

Henviser har behandlingsansvar for pasienten inntil annen lege overtar dette ansvaret.

Ledsager møter opp så raskt som mulig etter at transporttidspunkt er avklart. Før avreise plikter henviser å gi nødvendig informasjon til ledsager.

Dersom en pasient under transporten endrer adferd og kan utgjøre en sikkerhetsrisiko for seg selv eller andre kontaktes AMK-sentralen for konferanse med politi slik at nødvendig bistand fra politi sikres.

Etter ankomst til bestemmelsessted skal ledsager normalt ikke returnere før mottakende lege har gjort en vurdering av pasienten. Dette forutsetter at pasienten blir undersøkt av lege umiddelbart etter ankomst.

Ved bruk av drosje rekvirerer henviser etter vanlig praksis ved rekvisisjon. Ved rekvirering bør pasientreiser informeres om ledsagers behov i forbindelse med retur.

Pasienter som søkes inn til tvunget psykisk helsevern er fritatt fra å betale egenandel.

Ledsager skal ikke betale egenandel.

3.4. Etter ledsageroppdraget

Ledsageroppdraget er avsluttet når ledsager ankommer bopel eller arbeidssted i hjemkommunen. Ledsager leverer timeliste og reiseregning til arbeidsgiver. Arbeidsgiver sender faktura på samlet oppdrag til UNN HF så raskt som mulig og senest innen 3 måneder etter ledsageroppdraget.

4. Relevant lovverk m.m.

- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
<https://lovdata.no/lov/2011-06-24-30>
- Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. (spesialisthelsetjenesteloven)
<https://lovdata.no/lov/1999-07-02-61>
- Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven)
<https://lovdata.no/lov/1999-07-02-63>
- Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven)
<https://lovdata.no/lov/1999-07-02-64>
- Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (psykisk helsevernloven)
<https://lovdata.no/lov/1999-07-02-62>
- Forskrift om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. (akuttmedisinforskriften)
<https://lovdata.no/forskrift/2015-03-20-231>
- IS-15/2012 «Helsetjenestens og politiets ansvar for psykisk syke – oppgaver og samarbeid» (Rundskriv)
https://www.politi.no/vedlegg/lokale_vedlegg/politidirektoratet/Vedlegg_1722.pdf
- Samarbeidsrutine ved henvisning til innleggelse ved psykiatriske avdelinger av pasienter hvor luftambulansetransport er aktuell transportmåte (Nord-Norge) med virkning fra 11.10.2007
- Overordnet samarbeidsavtale mellom kommunene og UNN HF

Retningslinjer organisering av transport og ledsagelse av pasienter til psykiatrisk akuttpost.

5. Avvik

Avvik eller forslag til forbedringer medes til postmottak@unn.no

Sted og dato:

Sted og dato:

For ... kommune

For Universitetssykehuset Nord-Norge HF